

Årsplan for 8.trinn, Meland Ungdomsskule 2025/2026

Fag: Norsk

Trinn: 8.

Skuleår: 2025-2026

Faglærarar: Therese Hystad Aakre, Kjersti Monsen, Even Sætre og Leah Hiis Berg

Læremiddel: Fabel 8 / A-univers

Kompetansemål etter 10.trinn:

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- Lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes formål, innhold, sjangertrekk og virkemidler
- Sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid
- Beskrive og reflektere over egen bruk av lesestrategier i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa
- Lytte til og lese tekster på svensk og dansk og gjøre rede for innhold og språklige trekk
- Utforske og reflektere over hvordan tekster framstiller unges livssituasjon
- Gjenkjenne og bruke språklige virkemidler og retoriske appellformer
- Bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster
- Utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon
- Bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer
- Informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål tilpasset mottaker og medium
- Skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøying på hovedmål og sidemål
- Bruke fagspråk og kunnskap om grammatikk, tekststruktur og sjanger i samtale om og bearbeiding av tekster

- Uttrykke seg i ulike sjangre og eksperimentere med sjangre på kreative måter
- Lage sammensatte tekster og begrunne valg av uttrykksformer
- Forklare den historiske bakgrunnen for bokmål og nynorsk og reflektere over statusen til de offisielle språkene i Norge i dag
- Utforske språklig variasjon og mangfold i Norge og reflektere over holdninger til ulike språk og talespråkvarianter

Periode og tema	Kompetansemål	Kjerneelement	Tverrfagleg tema	Korleis skal vi lære dette	Undervegsvurdering
Veke 35-37 Kva brenn du for? “Sei det”	• Å uttrykke egne meiningar, og argumentere tydeleg. Sjekkliste: Innhald og budskap: _ Eg har ein tydeleg påstand _ Eg har minst tre gode argument _ Eg brukar eksempel, fakta eller egne erfaringar Struktur: _ Eg har ei klar innleiing som presenterer temaet _ Eg har ein hovuddel med argument og forklaringar	Elevane skal få positive opplevingar ved å uttrykke og utfalde seg munnleg. Dei skal lytte til og bygge på andre sine innspel i faglege samtalar. Dei skal presentere, fortelje og diskutere, både spontant og planlagt, foran eit publikum.	D E M O K R A T i Og M E D B O R G A R S	Bruk av samtalekort med ulike påstandar. Oppgåve: Du skal halde ein munnleg presentasjon for læraren din, der du forsøker å overbevis om ei sak som du brenn for. Det kan vere ei samfunnsaktuell sak, eller noko du personleg er oppteken av Å lære dei retoriske verkemidla “etos”, patos” og “logos” for å overbevise Ulike samspeløvingar for å øve på å vise engasjement	Skriftleg norsk: Vurdering av manus til oppgåva “Overbevis meg” Undervegsvurdering av lesebestilling. Munnleg norsk: Vurdering av presentasjonen “overbevis meg”. Eigenvurdering av presentasjon. Bruk av sjekkliste.

	_ Eg har ei avslutning som oppsummerer Språk og virkemiddel: _ Eg snakkar tydeleg, og brukar eit variert språk _ Eg prøver ut dei retoriske apellformene, etos patos og logos _ Eg unngår å lese rett frå manus, og snakkar med eigne ord Engasjement og framføring: _ Eg viser at eg bryr meg om temaet _ Eg har augekontakt, og snakkar med innleving _ Eg held meg innafor tidsramma (3–5 minutt)		K A P	Fabel: kap. 1: “Sei det” A-univers “Sei det”. Roman: “<i>Vi skulle vært løver</i>”. Lesebestillingar til romanen.	
Veke 38-39 “Lese for å lære”	• Å bruke gode lesestrategiar før og medan ein les • Å bearbeide det ein har lest, slik at ein hugsar det • Å finne gode kjelder	Elevene skal lese tekstar for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneske sine tankar.		Fabel kap. 2. “Lese for å lære” Arbeide med lesestrategiar Lesebestillingar Roman: “<i>Vi skulle vært løver</i>”. Lesebestillingar til romanen.	Undervegsvurdering av lesebestillingar og munnleg aktivitet.

Veke 40-44 (i veke41 er det haustferie) “Å lese kritisk”	• Å stille kritiske spørsmål • Å lese med eit kritisk blikk • Åruke kjelder på ein kritisk måte, markere sitat, og vise til kjelder på ein etterretteleg måte i eigne tekstar • Å skrive og reflektere over eigen bruk av lesestrategiar i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa • Å lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, og reflektere over tekstane sitt formål, innhald, sjangertrekk og verkemiddel. • Å samanlikne og tolke romanar, noveller, lyrikk og andre tekstar ut frå historisk kontekst og eigen samtid	Elevane skal kunne reflektere kritisk over kva slags påvirkningskraft og truverd tekstar har. Dei skal kunne bruke og variere språklege og retoriske verkemiddel hensiktsmessig i eigne munnlege og skriftlege tekstar. Dei skal vise digital dømmekraft og opptre etisk og reflektert i kommunikasjon med andre.	L I V S M E S T R I N G	Fabel kap. 4. “Les kritisk” - Lage reklame - Langskrivingsoppgåve: “Skriv ein tekst som får fram konsekvensar av å ikkje vere kritisk”. - Lage ein plakat med “Godt nettvett”	Munnleg deltaking Vurdering av langskrivingsoppgåve
Veke 45-49 “Fortel, fortel” Les og skriv forteljingar	• Å lese, utforske og samanlikne skjønnlitterære forteljingar • Å gjenkjenne og forklare mønstre i nokre typer forteljingar, med hovudvekt på eventyrsjangeren. • Å reflektere over kva vi kan oppleve, og kva vi kan lære av forteljingar • Å uttrykke opplevingar og tolkningar av tekstar.	Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser.	D E M O K R A T i Og M	<i>Kap. 7 og 8 i Fabel.</i> <i>Tekstar: «Gud skaper verden», s. 262</i> <i>«Voluspå», s. 264</i> <i>«Prinsessen som ingen kunne målbinde», s. 268</i> <i>«Herremannsbruden», s. 270</i> <i>«Den lille piken med svovelstikkene», s. 279</i>	Munnleg deltaking Vurdering av forteljing. Prosessorientert skrivning og undervegsvurdering av tekst. Skrivedag. Halvårsvurdering

			E D B O R G A R S K A P	«Den gamle skomakeren», s. 290 «Øyvind, Marit og bukken», s. 293 «Løven, heksa og klesskapet», s. 298	
Veke 50-52					
JULEFERIE					
Veke 1-3 “Leselyst”. “Tid for ti”	- Lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk - Utforske og reflektere over hvordan tekster framstiller unges livssituasjon - Gjenkjenne og bruke språklige virkemidler og retoriske appellformer	NASJONAL LESELYSTKAMPANJE FOR 7. - 8.KLASSE: “TID FOR TI”			
Veke 4-7 “Fortel med ord og bilete”	- Uttrykke seg i ulike sjangre og eksperimentere med sjangre på kreative måtar - Utforske og reflektere over korleis tekstar framstiller unge sin livssituasjon	“Tekst i kontekst” å forstå og skape samansatte tekstar, der både ord og bilete spelar ei rolle. Teikneseriar er ein type multimodal tekst , og arbeidet med å lese og lage slike	L I V S M E	– Fortelje med ord og bilete, og lese forteljingar med ord og bilder – Koble teikneserieruter saman – Å arbeide med å kjenne igjen dei typiske verkemidla for teikneserie	– Vurdering av eigen teikneserie, – Fagsamtale om tegneserie – Eigenvurdering

	Gjenkjenne og bruke språklege verkemiddel og retoriske appellformer.	tekstar gjev øving i tekststruktur, og bruk av verkemiddel.	S T R I N G	– å bruke verkemidla til å lage eigen teikneserie – Å lære at teikneseriar kan brukast til å informere, formidle kunnskap og underhalde. Tekstar: «Askepotts søster», s. 331 Vi bruker teikneserieverktøyet “Creaza”.	
Veke 8-10 “Lyrikk, lyd og bilete”	- Lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, og reflektere over tekstane sitt formål, innhald, sjangertrekk og verkemiddel - Samanlikne og tolke romanar, noveller, lyrikk og andre tekstar ut frå historisk kontekst og eiga samtid - Beskrive og reflektere over eigen bruk av lesestrategiar i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa	Munnleg kommunikasjon: Elevane øver på å bruke intonasjon, rytme og stemmebruk i samspel med tekst og musikk. Det å formidle eigne og andre sine tekstar i ein sosial kontekst styrker mottakarmedvit og samspel. Tekst i kontekst: Å forklare kva lyrikk er og å kjenne igjen språklege bilete viser forståing for teksttypar og verkemiddel. Å lage eigne språklege bilete og å utforske samanhengen mellom ord, lyd og framføring viser korleis tekst kan endre	L I V S M E S T R I N G	–Vi lagar “poesikafè”, og framfører dikt, bilete og musikk for kvarandre. – å forklare kva lyrikk er – å kjenne igjen språklege bilete. Å lære forskjellen på metafor og samanlikning, Å lage eigne språklege bilete. – å finne samanhengen mellom ord, lyd og framføring Tekstar i Fabelen: «Forlis», s. 334 «Likfunn», s. 335 «Julekveld», s. 336 «Du skal få en dag i måra», s. 338 «Ein farfar i livet», s. 240 «Når himmelen faller ned», 341 «Elsk», s. 343	– Munnleg deltaking – kort tekst – eige dikt, «femlinjer» – framføring av eige dikt – diktsamling? – eigenvurdering.

		mening og uttrykk i ulike kontekstar. Kritisk tilnærming til tekst, når elevane reflekterer over korleis metaforar og samanlikningar påverkar budskapet og tolkinga.		«Hjerteknuser», s. 345 «Vi er perfekt men verden er ikke det», s. 347	
Veke 11-14	• Informere, fortelje, argumentere og reflektere i ulike munnlege og skriftlege sjangre og for ulike formål tilpassa mottakar og medium • Skrive tekstar med funksjonell tekstbinding og riktig teiknsetting og meiste rettskriving og ordbøying på hovudmål.	Kritisk tilnærming til tekst: Når elevane utforskar og reflekterer over korleis tekstar framstiller unge sin livssituasjon, arbeider dei med å tolke, vurdere og stille spørsmål ved innhald og perspektiv. Å kjenne igjen og bruke språklige verkemiddel og retoriske appellformer er ein del av å forstå korleis tekstar påverkar og kommuniserer med lesaren. Tekst i kontekst: Elevane lærer å sjå tekstar i lys av samfunn, kultur og mottakar, og korleis ulike framstillingar av ungdom kan spegle eller utfordre normer og verdiar.		– Arbeide med å finne ut og lære kva ein fagartikkel er, og korleis den er bygd opp. – å bruke tema- og kommentarsetningar – å skrive ein fagartikkel – å bruke språket presist for å formidle fagstoff Tekstsamling «Straffe!!?!?», s. 364 «En kort kurs for ökad livskvalitet», s. 375	– munnleg deltaking – rollespel – vennevurdering – skrive fagartikkel – eigenvurdering

Veke 15-18 “Delta på nett”	• Bruke kjelder på en kritisk måte, markere sitat og vise til kjelder på en etterretteleg måte i egne tekster • Utforske og vurdere korleis digitale medium påverkar og endrar språk og kommunikasjon • Bruke fagspråk og argumentere sakleg i diskusjonar, samtaler, munnlege presentasjonar og skriftlege framstillingar om norskfaglege og tverrfaglege tema.	Kritisk tilnærming til tekst: Å vise korleis digitale medium blir brukt til å informere, påverke og underhalde krev at elevane vurderer formål, mottakar og påverknadskraft. Å bruke kjelder på ein kritisk og hensiktsmessig måte er ein direkte del av dette kjerneelementet, som handlar om kjeldekritikk og tekstforståing. Å gjenkjenne og bruke språklige verkemiddel i sosiale medium krev innsikt og øving.	L I V S M E S T R I N G	– å vise korleis digitale medier vert brukt for å informere, påverke og underhalde – å utforske korleis digitale medier påverkar og endrar språket vi brukar – å bruke kjelder på ein kritisk og hensiktsmessig måte – å gjenkjenne og bruke språklege verkemiddel som er typiske for sosiale medie. Tekstsamling «Jeg så deg på Insta», «Ungdomsfødsel», s. 329	– muntlig deltaking – film – munnleg presentasjon -tekst med refleksjon/forteljing ut frå emnet.
Veke 19-22 “Ei reise med språket”	• Forklare den historiske bakgrunnen for bokmål og nynorsk og reflektere over statusen til dei offisielle språka i Norge i dag • Utforske språkleg variasjon og mangfald i Norge og reflektere over haldningar til ulike språk og talespråkvariantar	Språk og språkbruk: Her arbeider elevane med språkhistorie, språkendring og språkmangfald, som er sentrale delar av dette kjerneelementet. Å kjenne igjen kjenneteikn ved ulike periodar og å forklare utviklinga fram mot to likestilte målformer (bokmål og nynorsk) viser innsikt i historiske og samfunnsmessige forhold som har forma språket.	D E M O K R A T I OG M E D	– å nevne noen kjennetegn ved ulike perioder i norsk språkhistorie – å gi eksempler på hvordan språket i Norge har blitt påvirket av historiske hendelser i eldre og nyere tid – å trekke linjer mellom dagens norsk og hvordan man snakket i Norge i tidligere tider – å forklare hvordan vi fikk to likestilte norske målformer i Norge	

		Å trekke linjer mellom eldre og moderne norsk styrkar forståinga for språkutvikling og identitet.	B O R G A R S K A P	Tekstsamling «Solskjenken», s. 282 «Padden», s. 287 «Ja, vi elsker», s. 337	
Veke 23-25					